

Číslo: 6123/2024-2025

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od **16. 01. 2025** do **17. 01. 2025**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou Jana Bakossa, Bakossova 5, Banská Bystrica	
Zriaďovateľ	Mesto Banská Bystrica

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

PhDr. Karol Kováč, riaditeľ školy

Mgr. Lenka Štolecová, zástupkyňa riaditeľa školy pre materskú školu

Mgr. Janka Roletzká, zástupkyňa riaditeľa školy pre 1. stupeň základnej školy

Mgr. Janka Danihlíková, zástupkyňa riaditeľa školy pre 2. stupeň základnej školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 6123/2024 - 2025 zo dňa 07. 01. 2025
inšpekciu vykonala:

Mgr. Jana Dančová, školská inšpektorka ŠIC Banská Bystrica

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav realizácie polytechnickej výchovy a vzdelávania v materskej škole.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta bola základná škola s materskou školou (ZŠ s MŠ), organizačná zložka materská škola s vyučujúcim jazykom slovenským. V 2 triedach s vekovou kategóriou detí 2 až 6 rokov poskytovala celodennú výchovu a vzdelávanie (VaV) 41 deťom. Povinné predprimárne vzdelávanie (PPV) plnilo 15 detí, z ktorých boli 3 deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) a 2 z nich pokračovali v plnení PPV. Projekt Technická škôlka bol realizovaný v oboch triedach so všetkými deťmi. Zo 4 kvalifikovaných pedagogických zamestnancov (PZ) na projekte participovali 3 PZ, vrátane zástupkyne riaditeľa školy pre MŠ.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Stav realizácie polytechnickej výchovy v technických materských školách

MŠ uskutočňovala VaV podľa **Školského vzdelávacieho programu** (ŠkVP) „Krok za krokom do života“, ktorý vychádzal z reálnych podmienok. Vlastné ciele výchovy a vzdelávania (VaV) podporujúce pozitívny vzťah detí k polytechnickej výchove (PYA) a rozvíjaniu technickej

gramotnosti (TG) neboli v ŠkVP stanovené napriek tomu, že do projektu „Technická škôlka“ bola škola zapojená od roku 2018. V učebných osnovách vypracovaných v podobe obsahových celkov absentovali stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ), učebné zdroje pre deti a učiteľku, metódy a prostriedky hodnotenia výkonových štandardov týkajúce sa zdokonaľovania manuálnych zručností i technického myslenia detí.

MŠ mala vytvorené adekvátne **personálne podmienky na realizáciu PYA**. Všetci PZ boli kvalifikovaní na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii a podkategórii¹. Zástupkyňa riaditeľa školy pre MŠ spĺňala predpoklady i požiadavky na výkon riadiacej funkcie a bola absolventkou Programov aktualizácie a inovačného vzdelávania „Technika hrou v predprimárnom vzdelávaní“². Ďalší 2 PZ participujúci na projekte získali profesijné kompetencie v oblasti PYA a TG detí absolvovaním aktualizácie vzdelávania. V rozhovoroch uviedli, že v súčasnosti vzdelávacie inštitúcie neposkytujú akreditované vzdelávania v uvedenej oblasti, preto si rozširovali **profesijné kompetencie** prostredníctvom sebazvedávania a tvorivej činnosti súvisiacej s výkonom pracovnej činnosti. Učiteľka, ktorá nebola zapojená do projektu, sa aktuálne v oblasti PYA nevzdelávala.

Škola disponovala adekvátnymi **priestorovými a materiálno-technickými podmienkami**, ktoré umožňovali realizáciu PYA a rozvíjanie TG detí. Do každej triedy bol zakomponovaný „technický“ kútik, v ktorom deti realizovali rôzne praktické činnosti, spoznávali materiály, nástroje, predmety a osvojovali si pracovné zručnosti a schopnosti. Základ tvoril detský stolársky ponk s úložnými systémami, malými zásuvkami a boxmi s náradím i náčiním, poličkou pod ponkom s rôznorodým materiálom a nádobami na triedenie odpadu. Dostatok techniky a nástrojov umožnil deťom vykonávať rôzne druhy výrobných operácií (meranie, vŕtanie, zatĺkanie klinec, skrutkovanie, obkresľovanie materiálu, nanášanie farieb i lepenie). Pri práci používali skladačky a stavebnice rôzneho druhu, balzové drevo, prírodný i odpadový materiál. Súčasťou vybavenia na realizáciu PYA boli ochranné pomôcky určené deťom (okuliare) a učiteľkám (pracovné zástery). Všetky súčasti technického kútika boli prispôbené ergonómii detí a zaisťovali dobrú dostupnosť základných nástrojov.

Učителиa pri zabezpečení PYA **spolupracovali s rôznymi subjektami**³, zaoberajúcimi sa predajom učebných pomôcok, náradia, vybavenia i materiálu na PYA, udržiavaním tradičných ľudových remesiel⁴ i s dobrovoľnými poskytovateľmi⁵ odpadového materiálu. Výsledky realizovaných aktivít a produktov detí škola **verejne prezentovala** v priestoroch školy, na mimoškolských aktivitách⁶, ktoré organizovala pri príležitosti rôznych sviatkov a osláv alebo na podujatiach v rámci mesta⁷.

MŠ mala vytvorený a schválený program aktualizácie vzdelávania, podľa ktorého zástupkyňa riaditeľa školy⁸ uskutočňovala aktualizáciu vzdelávania interným PZ MŠ. Záujemcom o realizáciu projektu „Technické škôlky“ z iných MŠ aktualizáciu vzdelávania nezabezpečovala, ale ŠPÚ poskytla niekoľko vlastných modelových programov za účelom

¹ 1 PZ mal ukončené stredoškolské a 2 vysokoškolské vzdelanie v príslušnom odbore

² Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) v Bratislave

³ Daffer, Pecka Modelár

⁴ Stredoslovenské osvetové stredisko – kurzy zamerané na osvojovanie si tradičných ľudových remesiel, návšteva remeselníka v MŠ – prezentácia výroby keramiky

⁵ verejnosť, rodičia, školská jedáleň

⁶ darčeky pre seniorov, bývalých zamestnancov školy, rodičov, návštevy školy, ponuka výrobkov na veľkonočných a vianočných trhoch

⁷ výzdoba vlastného vianočného stromčeka na Banskobystrických Vianociach 2024

⁸ absolvovala program inovačného vzdelávania

vytvorenia metodických príručiek na podporu technického vzdelávania v predprimárnom vzdelávaní. Učitelia zapojení do projektu tvorili pre vlastnú potrebu **metodické materiály** s námetmi aktivít na rozvíjanie TG a **portfólia**, čo malo pozitívny vplyv na uskutočňovanie PYA a zdokonaľovanie manuálnych zručností i technického myslenia detí.

Rozvoj technickej gramotnosti detí v technických materských školách

Hospitačná činnosť bola vykonaná v 2 triedach vo všetkých formách denných činností v jednom súvislom výučbovom bloku dopoludnia. V jednej triede zo 17 prítomných detí 5 plnilo PPV (29,4 %), z ktorých 2 boli so ŠVVP a zároveň 1 z nich pokračovalo v plnení PPV. V druhej triede z 20 detí bolo 8 plniacich PPV (40,0 %), z ktorých 1 pokračovalo v plnení PPV a zároveň malo ŠVVP.

V snahe čo najviac rozvinúť poznávacie schopnosti detí, učiteľky deťom sprostredkovali jednoduché konštrukčné a grafické aktivity i praktické činnosti, pri ktorých si rozvíjali jemnú motoriku a koordináciu ruky a oka, pozorovali a poznávali vlastnosti jednotlivých materiálov. Stavebnice využívali pri konštruovaní stavieb podľa inštrukcií i obrázkových plánov alebo pokusom a omylom skúšali **rôzne spôsoby riešenia**. Povzbudzovanie detí v tvorivých nápadoch podporovalo originalitu ich výtvorov a **technické myslenie**. Vo dvojiciach alebo skupinách sa radili o ďalších postupoch, spolupracovali, väčšinou sa presadzovali spoločensky prijateľným spôsobom, prezentovali výsledok spoločnej činnosti, preukázali sociálne a personálne kompetencie. Vyfarbovaním rôznych tvarov a obrazcov farbičkami sa učili rozlišovať detaily, plánovať a rozhodovať, kde začať, ktorú farbu použiť a na ktorú časť.

Bádateľsky orientovaný prístup učiteľky neuplatňovali, preto deti nemali príležitosť realizovať pokusy a získať nové poznatky a schopnosti skúmaním, objavovaním, experimentovaním.

O **pracovné činnosti**, ktoré súviseli s témou týždňa **prejavili záujem** a po oboznámení sa so základnými údajmi a zásadami **porozumeli zámerom činností**. Vlastný príklad a zmysluplné, konštruktívne otázky učiteliek pred začatím i v priebehu praktickej činnosti viedli deti k **premýšľaniu nahlas** nad tým, čo realizujú, k vyjadrovaniu svojich predstáv, komentovaniu, zdôvodňovaniu a hodnoteniu danej situácie. Jedno dieťa **tvorivým spôsobom** inovovalo navrhnutý model drevených sánok a predstavilo vlastný jednoduchší produkt určený pre mladšie deti. Deti komunikovali aktívne, zmysluplne, **formulovali** gramaticky správne jednoduché a rozvité vety, ucelené myšlienky, využívali **odpoveď** celou vetou, používali „technickú terminológiu“, preukázali znalosť **názvov rôznych techník, nástrojov, pomôcok**, materiálov, pracovných postupov i bezpečnostných pravidiel.

Učiteľky vytvárali situácie, v ktorých deti uvažovali, aké pracovné nástroje a pomôcky budú pri zhotovovaní sánok a lyží potrebovať a na aký účel. Používali pravítka a ceruzky, pomocou ktorých označovali a spájali jednotlivé body alebo zhotovovali vlastné návrhy projektu. Mladšie deti vytvárali rôzne abstraktné obrazce, ktoré pomenovávali. Náčrty starších detí boli realistické, na niektorých znázornili aj materiál a náradie, ktoré budú pri práci používať, ojedinele aj farebné prevedenie výsledného produktu. Pri čítaní „technických výkresov“ sa deti plniace PPV **orientovali v rovine**, aplikovali vizuálne myslenie a **technickú predstavivosť**. Výrobky tvorili predovšetkým na základe uplatňovania deduktívneho prístupu, prostredníctvom vopred daných postupov, ojedinele riešením technického problému. Deti poznali vlastnosti prírodného materiálu (balzového dreva) a tieto znalosti aplikovali pri tvorení. Na drevo pomocou šablón obkresľovali všetky časti potrebné na zhotovenie výrobku. Učiteľky viedli deti k **ekonomickému** rozmiestneniu šablón na dreve. Staršie deti vedeli argumentačne zdôvodniť význam úsporného **využívania materiálo-technických zdrojov**. Na základe rozpoznávania rôznych materiálov, z ktorých sú predmety

vyrobené, deti **triedili odpad**, ktorý vznikol pri pílení do pripravených nádob, preukázali recyklačné spôsobilosti.

Učiteľka poskytla deťom dostatočný priestor a čas, aby rozhodli o polohe uchytenia dreva vo zveráku a smere pílenia, čím podporovala orientáciu v priestore, obrazovú a tvarovú predstavivosť, priestorovú pamäť a **kognitívne spôsobilosti**. Najmladším deťom pomáhala, deti plniace PPV túto činnosť zvládali zväčša samostatne. Pri manipulácii s nástrojmi a materiálmi uplatňovali získané zručnosti pri pílení lupienkovou pílou. Samostatne sa rozhodovali, ako budú pôsobiť na cieľový predmet. Niektoré pri úprave vyrezaných tvarov z dreva držali brúsny papier v rukách, iné preferovali jeho umiestnenie na stole. S pomocou učiteľky 2 deti akumulátorovou vrtačkou vrtali diery do balzového dreva.

Manuálne a sebaobslužné **zručnosti** i **pracovné návyky** si deti rozvíjali nielen pri manipulačných úkonoch so špecifickými pomôckami pre PYA, ale aj pri jednoduchých praktických činnostiach pri udržiavaní poriadku a čistoty vo svojom okolí, odkladaní použitého náradia, nástrojov i materiálu na určené miesto a odstraňovaní nečistôt pomocou ručného vysávača a zmetáka s lopatkou.

Prezentovaním jasných organizačných a bezpečnostných pokynov a postupov, neustálou prítomnosťou učiteliek v triede, kontaktom s deťmi a vlastným príkladom bezpečného správania sa, zaistili bezpečnosť detí pred, počas i pri ukončovaní činností. Deti konali v súlade s všeobecne známymi metodickými a **bezpečnostnými postupmi**, vedeli identifikovať bezpečnostné riziká vyplývajúce z neopatrného používania náradí a nástrojov. Pri pílení používali detské ochranné okuliare a učiteľka pracovnú zásteru. Aby bola zabezpečená bezprašnosť prostredia pri práci detí v technickom kútiku, v triede sa priebežne vetralo.

Deti preukázali **špecifické postojové charakteristiky**. O činnosti súvisiace s PYA mali **záujem**, boli **trpezlivé** a ochotné **zotrvať pri práci**, kým výrobok nedokončia, avšak z hľadiska časového harmonogramu usporiadania denných činností, zaistenia bezpečnosti a priestoru na pracovné činnosti i počtu detí, len niektoré z nich sa mohli zapojiť do výroby produktu. Ostatné budú dosahovať stanovené výkonové štandardy priebežne počas ďalších dní. **Precíznosť** zhotovenia výrobku závisela od individuálnych osobitostí jednotlivých detí. Učiteľky povzbudzovali deti k tomu, aby pílili po nakreslenej čiare a adekvátne opracovali jednotlivé časti výrobku, formulovali otázky, vyžadovali doplnkové informácie, ale aj ďalšie materiály, potrebné k dokončeniu úlohy, napr. lepidlá, povrázky, štetce, farby. Individuálne pristupovali k deťom, vrátane detí so ŠVVP, avšak neoptimalizovali učebné problémy možnostiam a schopnostiam jednotlivých detí, neformovali zmysluplné, primerane kognitívne **náročné úlohy** zohľadňujúce výkonový a rozvojový potenciál predovšetkým mladších detí.

Pravidelnú **spätnú väzbu** deťom poskytovali obidve učiteľky, ale **záverečné hodnotenie** činností, výkonov a konania uskutočnila len jedna z nich. Vyzývala deti k sebareflexii, napomáhala im pri verbalizovanom posudzovaní postupov riešenia zadaných úloh, výsledkov činností a dokončeného produktu. Deti komunikovali aktívne, zrozumiteľne **interpretovali** vlastné **myšlienky, pocity a zážitky**. Pomocou emotikonov **hodnotili, argumentovali**, posudzovali, čo sa podarilo a ako, čo nie, čo by zlepšili, ako inak by to riešili, urobili a prečo. **Hodnotenie výkonov spoluhráčov** pri tvorbe produktov a výsledkov ich tvorby absentovalo.

2 ZÁVERY

Škola uskutočňovala VaV podľa Školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) „Krok za krokom do života“, v ktorom neboli rozpracované vlastné ciele VaV podporujúce pozitívny vzťah detí k PYA. Do učebných osnov nebolo implementované polytechnické vzdelávanie a rozvíjanie TG detí. MŠ mala vytvorené adekvátne personálne, priestorové a materiálno-technické

podmienky na realizáciu PYA, aktívne spolupracovala s rôznymi partnermi, vytvárala si metodické materiály a portfólia prác. Vzdelávanie v oblasti PYA a rozvíjania TG detí zabezpečovala výlučne pre vlastných PZ.

Technická MŠ realizovala PYA so zameraním na rozvoj TG. Deti prejavovali záujem o činnosti, preukázali manuálne zručnosti, riešili úlohy na rozvíjanie kognitívnych spôsobilostí, technického myslenia a predstavivosti. Polytechnické vzdelávanie nebolo prepájané s bádateľským prístupom, preto deti pri úlohách technického charakteru nemali príležitosti na aplikáciu a rozvíjanie svojho prírodovedného poznania. Pri pracovných činnostiach preukázali špecifické postoje charakteristiky. Učiteľky nediferencovali náročnosť úloh s ohľadom na rozdielne výchovno-vzdelávacie potreby, dosiahnutú úroveň, rozvojový, výkonový potenciál detí. Čiastočne podporovali sebareflexiu detí, prezentovanie sa, hodnotenie postupov pri tvorbe produktov a výsledkov vlastnej tvorby, sebahodnotiace spôsobilosti preukázali deti v jednej triede. K hodnoteniu konania spoluhráčov neboli vedené.

Výrazné pozitíva

- materiálno-technické vybavenie tried;
- personálne podmienky;
- záujem detí o polytechnické vzdelávanie a dosiahnutá úroveň manipulačných zručností.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zakomponovanie PYA a rozvíjania TG detí do ŠkVP;
- prispôsobenie činností, učebných problémov a z nich vyplývajúcich úloh možnostiam a schopnostiam jednotlivých detí;
- uplatňovanie bádateľsky orientovaného prístupu;
- podporovanie spôsobilostí detí pri hodnotení vlastných výkonov i výkonov ostatných detí.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zakomponovať projekt „Technická škôlka“ do vlastných cieľov a učebných osnov ŠkVP;
- diferencovať činnosti, učebné problémy a z nich vyplývajúce úlohy vzhľadom na výkonový potenciál, individuálne možnosti a schopnosti detí;
- stimulovať deti k nadobúdaniu poznatkov a spôsobilostí prostredníctvom experimentovania, bádania a skúmania;
- rozvíjať hodnotiace a sebahodnotiace spôsobilosti detí.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII:

1. ŠkVP „Krok za krokom do života“,
2. Projekt „Technická škôlka“,
3. plán profesijného rozvoja PZ na školský rok 2024-2025,
4. doklady o dosiahnutom vzdelaní PZ,
5. certifikáty o absolvovaných vzdelávaniach.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: Mgr. Jana Dančová

Dňa: 23. 01. 2025

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:

Mgr. Jana Dančová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PhDr. Karol Kováč

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 05. 02. 2025 v Banskej Bystrici:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:

Mgr. Jana Dančová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PhDr. Karol Kováč

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

PhDr. Karol Kováč, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Jana Dančová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti